

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויק"פ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כא

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ותשע לבריאה

שנת השישים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

שנת הקהל

לזכות

החייל ב"צבאות השם" מנחם מענדל שי'
ליום הולדתו החמישי לאויש"ט,
ביום ז"ך אדר, ה' תהא שנת סימן טוב

ולזכות

אחיותיו החיילות ב"צבאות השם"
נשמה ברכה ועלי' בלה תחינה

ולזכות הוריהם

הו"ח ר' יהונתן חיים וזוגתו מרת שרה רחל שיחיו נסים

נדפס ע"י זקניהם

הו"ח ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

*

לעילוי נשמת

הו"ח ר' אליהו ב"ר אוסקר ע"ה פיפרנו
נפטר ביום כ"ה אדר שני ה'תשס"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רחל בת אסתר תחי'
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' רחמים אוסקר וזוגתו מרת מרים

ומשפחתם שיחיו פיפרנו

ולזכות

ר' חיים אוסקר בן מיכל שיחי' פיפרנו
לרפואה שלימה וקרובה בגו"ר

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

פקודי

א. "זאת מנוחתי עדי עד" – דברי הזהר

בספר הזהר בפרשתנו¹ נאמר, שכשאר הגיע הארון בבית המקדש למקומו, על אבן השתיה² – "פתח ארונה ואמר³: זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איתיה. רבי ייסא אמר: האי קרא (=פסוק זה) כנסת ישראל אמרה ליה בשעתא דאתבני ביה מקדשא ועאל ארונה לאתריה (=כנסת ישראל אמרה אותו בשעה שנבנה בית המקדש והארון נכנס למקומו). רבי חזקיה אמר: קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל (=הקדוש-ברוך-הוא אמר אותו על כנסת ישראל) כד ישראל עבדין רעותיה (=כשישראל עושים את רצון ה') דהא כדין קודשא בריך הוא יתיב על כורסי יקריה וחייס על עלמא וברכה ושלוש וחביבותא דכולא אשתכח (=כי אז הקדוש-ברוך-הוא יושב על כסא כבודו ומרחם על העולם וברכה ושלוש ואהבת הכל נמצא). וכדין אמר (=אז אמר) זאת מנוחתי עדי עד".

כפי שנראה בפשטות, נחלקות שלוש הדעות המובאות בזהר לשתיים: שתי הדעות הראשונות הן בהתאם למשמעות הפשוטה של הפסוקים, העוסקים בתקופה שבה הגיע הארון למקומו⁴,

אלא שלפי הדעה הראשונה אמר הארון "זאת מנוחתי עדי עד", ולדעת רבי ייסא אמרה זאת כנסת ישראל.

ואילו לפי הדעה השלישית אין לכך קשר למשמעות הפשוטה של הפסוקים, כאשר הארון הגיע למקומו בקדש הקדשים.

אך אין ברור: אם הדעה השלישית אינה קשורה למשכן ולמקדש ולכניסת הארון למקומו, שזהו תוכן דברי הזהר כאן, לא היה פירוש זה צריך להיות מובא כאן? והרי בודאי יש כמה וכמה פירושים על הפסוק "זאת מנוחתי".

בנוסף לכך, לגבי שתי הדעות הראשונות מובן, שההבדל איננו רק לגבי השאלה מי אמר "זאת מנוחתי עדי עד", וכפי שמוכח מן הנאמר בתחילת הענין בזהר, ש"שפירו דעלמא וחיוו דעלמא" (=יופי העולם ומראהו) לא נראו "בעלמא" (=בעולם) עד שאתבני ואתקם משכנא ועאל ארונא לגו קודשא" (=עד שנבנה והוקם המשכן ונכנס הארון אל המקדש). ומאז "אתחזי חיוו דכלא בעלמא ואתתקן עלמא" (=נראה מראה הכל בעולם והותקן העולם) ואזלי בההוא משכנא ובההוא ארונא" (=הולכים במשכן ובארון ההוא) עד שהגיע הדבר "לההיא נקודה דאיהו" (=לנקודה שהיא) יפה נוף חדוה דכולא (מקומה של אבן השתיה) כיון דמטי להתם (=שהגיע לשם) כדין פתח ארונא (=אז פתח הארון) ואמר. – אם כוונתו של רבי ייסא היא שלא הארון אמר זאת, אלא "כנסת ישראל", די היה באומרו "האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה". אך מכך שהוא כופל ואומר "בשעתא דאתבניא ביה מקדשא ועאל ארונה לאתריה" מובן שבכוונתו להוסיף ולציין שהענין איננו קשור רק לארון עצמו, אלא גם לזמן דאתבני בי מקדשא.

כלומר, שההבדל בין שלוש הדעות הוא לגבי השאלה מי אמר "זאת מנוחתי עדי עד" – הארון, "כנסת ישראל", או "קודשא בריך הוא", והן לגבי השאלה על מה נאמרו הדברים: על מקומו (קדש הקדשים – על אבן השתיה), על זמן בית המקדש או על הזמן שישאל עושים רצון ה'.

אך יש להבין:

א) את מהות ההבדל בין שתי הדעות הראשונות: כיון שלגבי שתייהן מדובר כאן על אותה תקופה ואותו ענין – "ועאל ארונה

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניעונים: שתי חוברות על תניינים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בבואנו מימי הפורים – ימים של ניסים שהראה הקב"ה "בימים ההם בזמן הזה", ובהתקרבתנו לחג הפסח – שבו אנו חוגגים את "זמן חרותנו", ומודים לה' על הניסים והנפלאות שהראה בעת יציאת מצרים –

הרי זהו הזמן המתאים להפנות את מלוא תשומת הלב אל הניסים והנפלאות שארעו בימינו אלה, בימים הסמוכים לפורים של שנה זו.

היו אלה ניסים גלויים לא רק לעם ישראל אלא גם לכל העמים ועד שִׂרְאו כל אפסי ארץ" – הכל ראו את הניסים הגדולים שנעשו בזמן זה.

לפי התנאים הטבעיים של העולם, הגיע אז למצב שתהיה לא רק הכרת מלחמה וכיורצא בזה, אלא שהמלחמה תגרור לתוכה עמים רבים ותתלהט עד כדי מלחמת עולם ר"ל; אך בפועל, למעלה מדרך הטבע הרגיל, הנה לא זו בלבד שנמנעה מלחמת עולם, אלא שגם המלחמה שפרצה – שקטה.

בשעה שלפי כל הסימנים הי' נראה, שיש לצפות למלחמה קשה ולכן מן ההכרח להכין צבא גדול ואדיר, מצוייד בכלי נשק רבים ודווקא מהמתקדמים ביותר, הרי לאחר כל ההכנות – כפי שנהוג להתכונן למלחמה ארוכה שאמורה להימשך שבועות וחדשים – בא הניצחון בפועל בתוך זמן קצר ביותר!

הניצחון היה כל כך מופלא, עד שהוא מנע לא רק שפיכות דמים רבה בין אומות העולם (כפי שחששו תחילה), אלא הוא אף הביא לידי כך, שהאיוב ישחרר, ובאופן נאה, חלק משבויי המלחמה ואפילו חלק מאלה שנישבו בעבר.

...יתירה מזו: אלה המכירים את הנעשה "מאחורי הקלעים ויודעים פרטים רבים שלא ניתנו לפרסם – משיגים עוד יותר ויותר את פלאי הניסים והנפלאות בזמן הזה, בימים אלה.

* * *

במשך השנה הזאת – שאותה קראו בני ישראל בשם וסימן: "היה תהא שנת נפלאות אראנו", ועוד קודם לכן, בסיומה של השנה שעברה, שצויינה ע"י יהודים בסימן: "היה תהא שנת נסים" – הודגש כמה פעמים שחז"ל גילו לנו מראש (בילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט) על דבר המלחמות העתידות להיות באותו חלק של העולם, שהן מהסימנים המעידים שמתקרבת הגאולה האמיתית על ידי משיח צדקנו.

ולאור המאורעות והניסים הנ"ל, צריכה להתחזק עוד יותר הידיעה וההכרה, שזהו הזמן של ההכנה הקרובה למילוי ההבטחה "והיתה לה' המלוכה", כאשר כל העמים יהיו משוכנעים שיש בעל הבית לבירה זו², והכרה זו תביא אותם "לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד".³

לאתריה"⁶ – מהו ההבדל בין אמירת דברים אלו על ידי הארון או על ידי כנסת ישראל?

(ב) בדעה הראשונה – מהו הקשר של ההקדמה אודות בנין המשכן, ועאל ארונא לגו קדשא" במשכן, והרי בפסוק "וזאת מנוחתי עדי עד" מדובר אודות כניסת הארון לבית המקדש.

ב. הדעות השונות דנות בתכלית העיקרית של המשכן והמקדש

ההסבר לכך הוא: ההבדל בין שלוש הדעות הוא – מהו העיקר במשכן ובמקדש:

לפי הדעה הראשונה, כלשון הרמב"ן⁷, "עיקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחות השכינה שהוא הארון". ולכן סוברת דעה זו ש"פתח ארונה ואמר זאת מנוחתי עדי עד", בהגיעו למקומו בקדש הקדשים.

לדעת רבי ייסא העיקר במשכן ובמקדש הוא שיהיה לישראל מקום קבוע לעבודת ה', בלשון הרמב"ם⁸ "בית .. מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה", ומטרה זו התבצעה בעיקר "בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה", ויש לישראל בית מקדש לעבודת ה' וכדומה, ולכן אמרה זאת כנסת ישראל.

(6) משא"כ לעיל בזהר (רכא, ב) "מנוחתו דא בי מקדשא דכתיב זאת מנוחתי עדי עד", שאינו מדגיש שזהו כש"עאל ארונא לאתריה" בבי מקדשא. ועד"ו בובחים קיט, א. ירושלמי מגילה ספ"א. מדרש תהלים יא בתחלתו. שהש"ר פ"א, טז (א). רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ג. ועוד. אבל במדרש תהלים מזמור קלב: מנוחה זו ירושלים וכה"א זאת מנוחתי כו' ואמאי קרי לו מנוחה ע"ש נחת הארון. ובובחים (שם, ב) למ"ד זו וזו ירושלים מאי מנוחה מנוחת הארון. אבל אינו מביא הוכחות זאת מנוחתי. ואכ"מ. (7) ר"פ תרומה. (8) ריש הל' ביהב"ח.

(9) ל' הרמב"ם בסהמ"צ מ"ע כ: שצוונו לבנות בית הבחירה* לעבודה בו יהי' ההקדבה והבערת האש תמיד ואילו תהי' ההליכה והעלי' לרגל והקבוצ' בכל שנה. והוא אמרו יתעלה ועשו לי מקדש.

ושם שורש יב: כמו ועשו לי מקדש כו' והוא שיהי' לנו בית מוכן ובאו אליו ויחוגו בו ובו תהי' ההקדבה ובו יהי' הקבוצ' במועדים. ולהעיר שכלל המקומות (הל' ביהב"ח שם. סהמ"צ שם

(* כ"ה בסהמ"צ לפנינו. ובהוצאת הר"ח העליר והר"י קאפאח: בית עבודה.

ולדעת רבי חזקיה העיקר במשכן ובמקדש הוא "ושכנתי בתוכם" – מנוחתו של הקדוש ברוך־הוא כרוכה בכך שהוא שוכן בין ובתוך ישראל¹⁰, ולכן הוא סובר ש"קדשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל"¹¹.

אך כיון שאלו דברי אלקים חיים¹², ויותר מכך

בעניינו, לגבי הדעות המבוארות בזהר, אשר "לית תמן לא קשיא... ולא מחלוקת"¹³ – יש לומר, שמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כלומר לא זו בלבד שכל שלוש הדעות הם אמות, משום שכל העניינים הללו קיימים במקדש, אלא כל אחת מהן קיימת באופן עיקרי ובפועל, אלא, שמדובר אודות שלוש תקופות שונות, כפי שיוסבר להלן.

ג. משכן, מקדש, ומקדש שלעתידי

בענין המקדש יש באופן כללי שלוש תקופות שונות: המשכן¹⁴, בית המקדש בירושלים – הראשון והשני, בית המקדש שלעתידי – הבית השלישי.

וכפי שמוסבר ונרמז גם בדברי חז"ל¹⁵ על

ובשורש יב, מגין המצות בריש ספר הירד הביא מהכתוב רק, "ועשו לי מקדש" (וזא סיומו – "ושכנתי בתוכם") – ראה לקמן בפנים. כן להעיר שהל' ביהב"ח הכניס הרמב"ם והעמיד בריש והתחלת, ספר עבודה.

וראה בביאור דעת הרמב"ם והרמב"ן – לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 330. ח"א ע' 120 ואילך. חל"ע ע' 192 ואילך. ועוד.

(10) ראה בכ"מ במדרשי חז"ל עה"פ שם: שמו"ר רפ"ג. פל"ד, ג. תנחומא (באבער) בחוקותי ה. נשא יט. סדר עולם רבה ספ"ו. ובכ"מ.

(11) ראה פירש"י לתהלים שם ריש מזמור קלג (שבא בהמשך למזמור שלפניו (פסוק יג ואילך): כי בחר ה' בציון אוה למושב לו זאת מנוחתי עדי עד): הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כשישב הקב"ה בבית הבחירה עם ישראל הקרוין אחים ורעים ויהי' גם הוא יחד עמם.

(12) עירובין יג, ב.

(13) זח"ג (רע"מ) קכד, ב. אגה"ק סכ"ו.

(14) דפשיטא שכולל משכן שילה. וצ"ע בנוגע נוב וגבעון – דהארון לא הי' שם, ודין במה להם (ובחים קיב, ב. תוספתא שם ספ"ג).

(15) פרש"י ריש פרשתנו. תנחומא פרשתנו ב. שמו"ר פנ"א, ג.

התחלת פרשתנו¹⁶, „אלה פקודי המשכן משכן העדות” – „המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו”¹⁷. יוצא, שהפסוק מדבר כאן אודות: (א) אין מקרא יוצא מידי פשוטו – אודות המשכן. (ב) ברמז אודות ה”מקדש שנתמשכן”, וממילא (ג) גם אודות בית המקדש שלעתיד.

שהרי משום שבפסוק נרמז חורבן המקדש בביטוי „משכן – שנתמשכן” מובן, שהמשמעות של „חורבניו” איננה שבית המקדש הראשון והשני, שאותם כולל הפסוק כאחד – „רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו”¹⁸ – יתבטל ח”ו, אלא שהחורבן הוא באופן של משכון: המשכון יוצא מרשות הלווה ונמצא אצל המלוה באופן זמני, ובסופו של דבר הוא מושב ללווה – כך בעניינינו, שהמקדש (הראשון והשני) רק „נתמשכן (בשני חורבניו)”, ולאחר מכן הוא ישוב לישראל – בית המקדש השלישי שלעתיד.

ג. הענין העיקרי שבכל אחת משלוש התקופות

ההבדל במהותם של שלשת העניינים הללו – משכן, מקדש, ומקדש שלעתיד – הוא:

במשכן התקיימה בעיקר וראשית לכל מנוחת השכינה שהיא הארון, דבר שלא היה לפני כן. יותר מכך: המנוחה – „מנוחתי” שבארון התקיימה באופן קבוע בעיקר במשכן, שבו היה הארון במקומו במשך כל תקופת

(16) ולהעיר, שתוכן ההפטורה (מ”א ח) דפרשתנו* [שההפטורה היא „מענין הפרשה” – טושו”ע ודאדה”ו או”ח ר”ס רפד. טור ורמ”א שם סתכ”ח (ס”ח)] הוא הבאת הארון אל מקומו, ואשר עי”ז נעשה, „מכון לשבתך עולמים” (שם, יג).

(17) ראה בארוכה לקו”ש ח”א ע’ 175 ואילך. חס”ו [המתורגם] ע’ 499 ואילך. וש”ב.
(18) לשון רש”י. ובשמו”ד ותנחומא שם רק. „שנתמשכן שני פעמים”. וראה יפ”ת שם. וראה הלשון בשמו”ד פל”א, יו”ד. תנחומא ויקהל ט.

(*) ע”ד הרגיל מלבד כשר”ח אדר (הסמוך לניסן) חל בשבת (כשנה זו) שקורין פרשת שקלים (– כי תשא) ומפסידין ביהודים (מגילה ל. א. רמב”ם הל’ תפלה פ”ג, ה”ב. טושו”ע או”ח ר”ס תרפה).

ה. שלוש הדעות בזהר – שלוש התקופות במקדש

ולפי זה ניתן להסביר את שלוש הדעות שבוהר: הדעה הראשונה „פתח ארונא ואמר זאת מנוחתי עדי עד” באה בהמשך ל”אתבני ואתקם משכנא ועאל ארונא לגו קדשא”, כי התחלתה ועיקרה של מנוחה זו, המתייחסת בעיקר לארון, חלו במשכן²⁵. אך אין זו מנוחה בקשר לבית – למשכן – עצמו, ולכן לגבי ישראל, לגבי מהותו של הבית והמקום שהם קבלו, רואים²⁶ „כי לא באתם... אל המנוחה ואל הנחלה”.

בדעה השנייה בזהר מדובר אודות תקופת המקדש – „בשעתא דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה”, שאז היה מקום ובנין קבוע להשראת השכינה, ולכן הגיעו ישראל „אל המנוחה ואל הנחלה”, מקום קבוע המוכן

(19) דבנסוע המשכן – הרי כל המשכן נפרק.
(20) יומא כא, ב.
(21) דה”ב לה, ג. יומא נב, ב. וש”ג. רמב”ם הל’ בית הבחירה רפ”ד. ובפרט דל(סתמא דגמ’) דעת רשב”י (שם נג, סע”ב) – מאר”י דספר הזהר – הארון גלה לבבל.
(22) ובשון הרמב”ם ריש הל’ ביהב”ח: וה’ לפי שעה שנאמר כי לא באתם גו’.
(23) ראה ש”ב ז, ו. פרש”י שם. שהש”ר פ”א, טז (ג). וח”ב רמא, א. תו”א ר”פ ויגש.
(24) ראה רמב”ם הל’ ביהב”ח ספ”ו.
(25) ראה בארוכה רמב”ם שם. ובפירושו לעקב י, ה.
(26) ראה יב, ט.

מורא געהאט), נאָר האָט געבראַכט דערצו, אַז דער שונא זאָל באַפרייען, אין אַ גוטן אופן, אַ טייל פון די מלחמה-געפאַנגענע און אַפילו אַ טייל פון די געפאַנגענע פון פריער.

. . . און נאָך מער: די וועלכע „ווייסן וואָס ס’טוט זיך אינעווייניק” – זיינען באַקאַנט מיט גאָר אַ סך איינצלעייטן וועלכע דערגרייכן ניט צו דער עפנטלעכקייט – באַגרייפן אַ סך מער דעם וואונדער פון די נסים ונפלאות בזמן הזה בימים אלה.

* * *

במשך פון דעם יאָר – אויף וועלכן אידן גיבן דעם נאָמען און סימן: „היה תהא שנת נפלאות אראנו”, און נאָך פאַר דעם, ביים סוף פון פאַרגאַנגענעם יאָר, באַצייכנט פון אידן מיטן סימן „היה תהא שנת נסים” – איז פיל מאָל באַטאַנט געוואָרן בנוגע וואָס חז”ל האָבן פאַראויס געזאָגט (אין ילקוט שמעוני ישעי’ רמז תצט) וועגן די מלחמות וועלכע וועלן פאַרקומען אין יענעם טייל פון וועלט, אַז דאָס זיינען פון די סימנים אַז אַט-אַט קומט די גאולה האמיתית והשלימה דורך משיח צדקנו.

און אין אַנבליק פון די אויבנדערמאָנטע געשעענישן און נסים, דאַרף נאָך שטאַרקער ווערן דער באַוואוסטזיין, אַז דאָס איז די צייט פון הכנה קרובה צו דער ערפילונג פון דער הבטחה „והיתה לה’ המלוכה”¹, ווען אַלע פעלקער וועלן זיין איבערצייגט אַז „יש בעל הבית לבירה זו”², און די אַנערקענונג וועט זיי ברענגען „לקרוא כולם בשם ה’ לעבדו שכם אחד”³.

(ממכתב כללי, כ”ה אדר תנש”א)

(1) עובדי’ א, כא.

(2) ראה ב”ר רפלי”ט.

(3) צפני’ ג, ט. וראה רמב”ם הל’ מלכים ספ”א.

בשורת הגאולה

יז.

קומענדיק פון די ימי הפורים – טעג פון נסים, וואָס דער אויבערשטער האָט באַוויזן „בימים ההם בזמן הזה“, און דערנענטערנדיק זיך צו חג הפסח – ווען מיר פראַווען דעם יום-טוב פון „זמן חרותנו“ און מיר דאַנקען דעם אויבערשטן פאַר די נסים ונפלאות וועלכע ער האָט באַוויזן ביי יציאת מצרים –

איז איצט די פאַסיקע צייט צו ציען די פולע אויפמערקזאַמקייט אויף די נסים ונפלאות וועלכע האָבן פאַסירט נאָענט צו דעם היינטיקן פורים.

דאָס זיינען געווען נסים גלויים אָפּענע נסים, ניט נאָר פאַר אידן, נאָר אויך פאַר אַלע פעלקער, ביז אַז „ראו כל אפסי ארץ“, אַלע האָבן געזען די גרויסע נסים וואָס זיינען פאַרגעקומען אין דעם זמן.

... לויט די נאָטירלעכע אומשטענדן אין דער וועלט, האָט עס געהאַלטן דערביי, אַז עס זאָל זיין ניט נאָר אַ מלחמה ערקלערונג א.ז.וו. נאָר אַז די מלחמה זאָל אַריינציען מערערע פעלקער און זיך צעפלאַקערן אין אַ וועלט-קריג, ר"ל – און למעלה מדרך הטבע הרגיל, איז ניט בלויז אויסגעמיטן געוואָרן אַ וועלט-מלחמה, נאָר אויך די שוין אָנגעהויבענע מלחמה איז איינגעשטילט געוואָרן.

בעת אַלע סימנים האָבן געוויזן, אַז מ'דאַרף דערוואַרטן אַ שווערע מלחמה, און צוגרייטן אַ גאָר גרויסע אַרמיי מיט אַ סך כלי-זיין און דוקא פון די נייעסטע, און נאָך די אַלע צוגרייטונגען ווי ס'איז דער סדר ווען מ'גרייט זיך צו אַ לאַנגער מלחמה, וואָס דאַרף דויערן וואָכן, חדשים – איז דער נצחון געקומען אין גאָר אַ קורצער צייט!

דער נצחון איז געווען אזוי וואונדערלעך, אַז ער האָט ניט נאָר פאַרמיטן אַ סך שפיכות דמים צווישן אומות העולם (ווי מ'האָט

לעבודת ה'. וכלשון הרמב"ם²⁷: „כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית²⁸ לה... ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה, שבה נאמר ויאמר דוד... וזה מזבח לעולה לישראל ואומר²⁹ זאת מנוחתי עדי עד³⁰.

בדעה השלישית מדובר, ולפחות ברמז, על שלימות בית המקדש – על בית המקדש השלישי שלעתיד³¹. בתקופה שבה יקיימו ישראל בשלימות את רצון ה' – „כד ישראל עבדין רעותיה“ בשלימות – אז יהא בית נצחי, הוא לא יילקח מעם ישראל לעולם, ואז אומר „קודשא בריך הוא על כנסת ישראל“ – „זאת מנוחתי עדי עד“, כי השראת הקדוש-ברוך הוא בישראל היא באופן של „מנוחתי עדי עד“, מנוחה ונחלה נצחית בגלו³².

ו. כל פרטי המנוחה – ענין אחד

כשם שהמשכן, בית המקדש (הראשון והשני) והבית השלישי אינם שלושה דברים

(27 הל' ביהב"ח פ"א ה"ג. וראה בארוכה בביאור דברי רמב"ם אלה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 500 ואילך. (28 משא"כ בנות אל' בהר הכרמל. ולהעיר מבין חזוני (מנחות בסופה. ראה אנצ' תלמודית בערכו. וש"נ). וראה אה"ת חקת ע' תתיב ואילך.

(29 ועד"ז הוא כשהש"ר ובתור"א שם בהעלוי דביהמ"ק לגבי חושן – „משנבנה ביהמ"ק זאת מנוחתי עדי עד“. (30 ובפרטיות י"ל שזהו החילוק בין מקדש הא' ומקדש שני, דבית שני הי' גדול בבנין ובשנים (מנוחה ונחלה) מן הראשון (ב"ב ג, סע"א ואילך). וראה בכהנ"ל לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 63 ואילך. וש"נ.

(31 וראה החילוק בין משכן, ביהמ"ק ומקדש דלעתיד (בל' חסידות) לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 17 ואילך.

(32 ראה ההמשך בזהר כאן* שמדמה ומשוה עבודת ומלאכת המשכן ד, אשלימות מגרמה" ותכל כל עבודת משכן אהל מועד (פרשתנו לט, לב) כגונג דא ויכלול השמים והארץ כו' ויכל אלקים ביום השביעי כו' (בראשית ב, א"ב) עיי"ש. וראה אה"ת (ויצא קעז, א) וביאורי הזהר להצ"ע (ק' קא), שמקשר המנוחה כו' דביהמ"ק עם המנוחה דשבת.

ועפ"ז י"ל דהג' בח' מנוחה הנ"ל הם מעין ודוגמת הג' בח' שביתה ומנוחה דשבת – ראה לקו"ת בהר מב, ג ואילך. סידור קפה, א ואילך. המשך תרס"ז ע' תקמג ואילך. המשך תער"ב ח"ב ד"ה ראה אנכי (ע' א"ק) ומאמרים שלאח"ז. ד"ה את שבתותי ה'ש"ת (ע' 80 ואילך).

(* שמתחיל „ות"ח" בוא"ו ולא כהתחלת פ"י הנ"ל „ת"ח" בלא וא"ו).

ז. ארונא – עיסוק בתורה

ההסבר לכך הוא: „פתח ארונא ואמר זאת מנוחתי עדי עד...“ זוהי העבודה של תורה³³, כמובן. והרי זוהי מהות הארון – אין בארון רק שני לוחות האבנים³⁶. ושלימות התורה היא כאשר העיסוק בתורה הוא מתוך מנוחה וכאשר אין הפרעות ובלבולים, כדברי חז"ל³⁷ „לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן“. וכפי שהוסבר על כך פעמים רבות, שכדי להבין ו„לקלוט“ את התורה כראוי, יש להיות משוחררים מכל הטרדות המבלבלות, בדומה לאוכלי המן.

כאשר לימוד התורה הוא כראוי, הרי אז גדול תלמוד שמביא לידי מעשה³⁸, התורה מיושמת במעשה המצוות ומשפיעה על עשייתן

(33 ראה לעיל ע' 149-150. וש"נ. ולהעיר מצפ"ע עה"ת פרשתנו מ, ט.

(34 דשלימות הדברים מהם נבנה ביהמ"ק ושלימות הבונים – יהי' לעת"ל דוקא (תורת חיים ר"פ ויחי. המשך וככה פ"ז ואילך).

(35 ראה אה"ת שם קפ, א בשוה"ג.

(36 מ"א ח, ט. וראה דה"ב ה, יו"ד.

(37 מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.

(38 קדושין מ, ב. ב"ק יז, א.

בשלימות, ועל ידי כך נעשה בירור וזיכוכ בעולם. זה מתבטא ב"אתבני בי מקדשא...": נבנה בעולם בנין קבוע לה³⁹, ויש בו כח והשפעה של מציאות התורה – "ועאל ארונא לאתריה".

ואז, "בשעתא דאתבני", אומרת כנסת ישראל, "זאת מנוחתי עדי עד" – נוצרת שלימות במנוחתם של ישראל, בבצעם את התכלית של "אני נבראתי לשמש את קוני⁴⁰", על ידי קיום רצונו – תורה ומצוות,

וכאשר "ישראל עבדין רעותיה" הרי אז "קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל .. זאת מנוחתי עדי עד" – נוצרת, כביכול, שלימותו של הקדוש-ברוך-הוא, כי "ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד"⁴¹.

את ההוכחה לכך, ובמה מתבטא הדבר, אומר ה"זהר", "דהא כדין קודשא בריך הוא יתיב על כורסי יקריה וחיים על עלמא וברכה ושלום וחביבותא דכלא אשתכח" – כאשר מציאות העולם אינה מפריעה לעבודתם של ישראל, ולהיפך, העולם עצמו, אפילו בגשמיותו, מתנהל באופן של ברכה ושלום – מקום מתאים ומסייע לעבודתם של ישראל⁴² – "כדין אמר זאת מנוחתי...". אז מתגלה שכנסת ישראל מהווה "מכון לשבתו יתברך". מתבצעת התכלית הפנימית של דירה לו יתברך – "לדור ולשכון בנשמות ישראל"⁴³ למטה.

ח. המשכן והמקדשות – המשך אחד

לפי זה מובן גם לגבי המשכן ובתי המקדשות,

הם מהווים המשך אחד, שהתחיל במשכן, כך שבתי המקדשות מביאים גורמים לגילוי שבבנין הבית השלישי⁴⁴.

כמודגש בדברי חז"ל הנ"ל "רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהם של ישראל", שהשבת המקדש אינה ענין נפרד כשלעצמו, אלא כמשכון, שתכלית לקיחתו והחזקתו של המשכון היא כדי לוודא שהלווה ישיב את החוב הקודם לכך⁴⁵.

כלומר, דוקא העובדה "שנתמשכן" בית המקדש הראשון והשני, היא עצמה גורמת ומוודא שישאל יתנהגו כראוי⁴⁶, ולפיכך הוא ישוב.

ט. שלוש תקופות בהקמת המשכן

עצמו

כיון שהציווי "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שזוהי המצוה לדורות על בניית המשכן ובית המקדש, נאמר, לפי פשוטו של מקרא, לגבי המשכן³³, הרי מובן, שבמשכן עצמו נכללים כעין שלושת הענינים הללו: המשכן, המקדש, הבית השלישי.

בהקמת המשכן בפרשתנו⁴⁷, לאחר "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד", היו שלוש תקופות:

תקופת הקמת המשכן בשבעת ימי המילואים, אשר אמנם כבר הקימו אז את המשכן, הכניסו את הארון וכדומה – בשונה מלפני כן כשלא היה ענין המשכן, ורק נעשו המלאכות וההכנות להקמתו – אך עדיין לא היה המשכן קבוע, כי במשך כל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן ומפרקו⁴⁸. ולמרות שכבר התחילו לבצע את

העבודות של ימי המילואים "אין קרויה עבודה אצל עבודת כהנים"⁴⁹.

ביום השמיני למילואים "בחודש הראשון... באחד לחודש הוקם המשכן"⁵⁰ – אז היתה "הקמתו לעמדה"⁵¹, והעבודה במשכן יכלה להתבצע לאחר מכן.

וזהו ההבדל בין שני האופנים של הקמת המשכן עצמו, בדומה להבדל⁵² שבין המשכן, שהיה בעיקר מנוחה לארון, אך הוא עצמו היה דירת ארעי – אהל, לבין בית המקדש, אשר היה דירת קבע, מקום מנוחה לכנסת ישראל.

רק מאוחר יותר, לאחר הקמת המשכן בשמיני למילואים ולאחר ביצוע מספר עבודות, שרתה השכינה בישראל, כנאמר בסיום פרשתנו⁵³, "וכבוד ה' מלא את המשכן", שאז היה "וירא כבוד ה' אל כל העם"⁵⁴.

וזוהי מעין המנוחה בבית המקדש השלישי, אשר "קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל... זאת מנוחתי עדי עד", וכנאמר בספורנו בסוף פרשתנו⁵⁵ על הפסוק "ובהעלות הענן מעל המשכן": "וכל כך היתה שריית השכינה קבע במשכן שלא היה מסתלק כלל משם עד שהיו ישראל צריכים לנסוע, וזה לא היה בשילה ולא בבית ראשון ולא בבית שני".

וגם במשכן היה זה דוקא "כד ישראל עבדין רעותיה" בשלימות, שהרי התכלית של "תשרה

שכינה בכס" התבצעה באמצעות "קרבנותיו ועבודתו"⁵⁶ בשלימות – גם של אהרן.

ואז מנוחת המשכן היא בשלימות, "משכן העדות – עדות לישראל שויתר להם הקדוש-ברוך-הוא על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם"⁵⁷.

י. שלוש השלמות

ועל ידי העיסוק בתורת הבית שבכל התקופות³³ – משכן, מקדש ראשון ושני – (תורה), אשר על ידי כך "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבנין הבית", וגורמים לכך שלא יהא, כביאור חז"ל⁵⁸, "בנין ביתי בטל" (מצוות), על ידי כך ממחרים ומחישים את גילוי הבית השלישי בפועל, יגלה ויבוא משמים⁵⁹, שאז יהיה כל האמור לעיל בשלימות: שלימות התורה – מנוחת הארון, שלימות עם ישראל – "מנוחתי" של כנסת ישראל⁶⁰, השם (קודשא בריך הוא) שלם⁶¹,

ומתגלה לעיני כל העמים ש"קודשא בריך הוא אמר ליה על כנסת ישראל... זאת מנוחתי עדי עד".

(משיחות ש"פ ויק"פ תשל"ז,
מוצש"ק ויק"פ תשל"ט)

(56) פרש"י שמיני שם. רמב"ן פרשתנו שם שהמשכן מעיד שהשכינה בישראל. ועד"ז בשמור"ר פנ"א, ד.

(57) תנחומא צו יד. ובכ"מ.

(58) פרש"י סוכה מא, סע"א. ר"ה ל, סע"א. עוד. וכ"ה דעת הזהר – ח"א כח, א. ח"ב נט, סע"א. קח, סע"א. ח"ג רכא, א. ובכ"מ.

(59) ולהעיר שגם ארץ ישראל – קרוי' כנסת ישראל (קהלת יעקב ערך ארץ אות ד').

(60) דלעת"ל השם שלם והכסא שלם (תנחומא (באבער)

ס"פ תצא. פסיקתא דר"כ ספ"ג. מדרש תהלים ט, ו. פרש"י ס"פ בשלח. ועוד).

(49) ל' רש"י יומא ג, ב (ד"ה תחלה במקום). וראה צפע"נ עה"ת פרשתנו מ, לא.

(50) פרשתנו מ, יז.

(51) רמב"ן פרשתנו מ, ב. וראה פירושו צו ח, ב.

(52) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 181 ואילך. וש"נ.

(53) מ, לד"ה

(54) שמיני ט, כג. ובפרש"י שם.

(55) פסוק לו.

(44) וכן המשכן – שפעל ופתח בפעם הראשונה חזרת השכינה לארץ לגנוני, וישכנו לעד כו' (ראה באתי לגני ה'ש"ת).

(45) ראה גם יפה תואר לשמור"ר פנ"א, יו"ד.

(46) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 26 ואילך.

(47) שזוהו פעם הראשונה. ולא הוצרך לחזור עוה"פ עכ"ז בכל (נסיעה ו)חנ"י, כיון שכבר "פתח".

(48) ספרי נשא ז, א. תוי"כ מכילתא דמילואים ספ"א. במדב"ר פ"ב, טו. פרש"י שמיני ט, כג. ובכ"מ.

(39) להעיר מלקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 69 ואילך. וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 469 ואילך.

(40) קדושין בסופה.

(41) ראה חז"ל עג, א. וראה שם צג, ריש ע"ב.

(42) להעיר גם מלקו"ש שם ס"ע 512 ואילך. וכאן החידוש וההוספה דלא רק שאין מציאות העולם מעלים ומתסיר על אלקות, אלא שנראה לעיני בשר בהנהגה דגשמיות העולם. ולהעיר מרמב"ם הל' תשובה פ"ט.

(43) המשך תרס"ז ס"ע תסח. וראה תו"א משפטים עו, ד. אוה"ת שם ע' א"רסו. ובכ"מ.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לְעוֹלָם וָעֶד